

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

04 noiembrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție
în componență:

Președinte Iurie Diaconu,
Judecători Liliana Catan, Ion Guzun,

a examinat, în camera de consiliu, fără citarea părților, admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de procurorul în Procuratura de Circumscripție Chișinău, Radu Sâli, împotriva deciziei Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău din 16 iunie 2020, în privința inculpatului

Marcu Ivan xxxxx.

Termenul de examinare,
instanța de fond: 01.08.2017 - 22.04.2019,
instanța de apel: 13.05.2020 - 16.06.2020,
instanța de recurs: 18.08.2020 - 04.11.2020.

Asupra recursului menționat, Colegiul penal,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătorei Chișinău din 22 aprilie 2019, cauza fiind examinată conform prescripțiilor din art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, Marcu Ivan a fost condamnat în baza art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal la 4 ani și 6 luni închisoare, fără privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport.

În baza art. 90 Cod penal, executarea pedepsei i-a fost suspendată condiționat pe un termen de probă de 3 ani.

De la inculpat s-a încasat în beneficiul Galinei Marian prejudiciului material în mărime de 55.819,54 lei și 1330 euro sau suma echivalentă în lei ai RM conform cursului valutar stabilit de Banca Națională a RM la momentul executării sentinței, și a prejudiciului moral în mărime de 80.000 lei.

Cheltuielile suportate pentru instrumentarea cauzei penale date, în sumă de 3558 lei, au fost trecute în contul statului.

2. Instanța de fond a constatat că, inculpatul Marcu I., la 26 mai 2017, aproximativ orele 13:30, aflându-se la volanul automobilului „Ford Tranzit”, n/î xxxx, deplasându-se prin curtea blocului locativ nr. 12/1 amplasat pe str. I. Neculce, mun.

Chișinău, pe un drum adiacent paralel părții carosabile a străzii I. Neculce, din direcția str. E. Coca spre str. V. Belinski, în momentul efectuării manevrei de deplasare cu spatele, încălcând prevederile p. 45 al. 1) lit. a), b), d) și al. 2) din Regulamentul Circulației Rutiere, care stabilește expres că, conducătorul trebuie să conducă vehiculul în conformitate cu limita de viteză stabilită, ținând permanent seama de starea psihofiziologică ce influențează atenția și reacția, dexteritatea în conducere ce i-ar permite să prevadă situațiile periculoase, starea tehnică a vehiculului, situația rutieră, prevederile p. 41 al. 2) din RCR, care stabilește că conducătorul vehiculului care intenționează să se deplaseze cu spatele poate să înceapă manevra numai după ce s-a asigurat că o poate face fără a crea un pericol sau un obstacol pentru ceilalți participanți la trafic, nu a manifestat prudența și dexteritatea necesară și ca urmare a tamponat pietonul Cetea Larisa, cauzându-i conform raportului de expertiză judiciară nr. 83D/1056 din 05 iulie 2017 vătămări grave ale integrității corporale, periculoase pentru viață, în rezultatul cărora victima a decedat.

Instanța a reținut că inculpatul a recunoscut vina și a solicitat examinarea cauzei în baza probelor administrate în cadrul urmăririi penale pe care le recunoaște și asupra cărora nu are obiecții.

La stabilirea pedepsei, instanța a ținut cont de personalitatea inculpatului, care nu prezintă primejdie pentru societate, de circumstanțele atenuante ale vinovăției lui și anume că, pentru prima dată a săvârșit o infracțiune din imprudență, acordarea ajutorului la descoperirea infracțiunii comise, căința în cele comise, lipsa circumstanțelor agravante ale vinovăției, considerând posibilă corectarea și reeducarea lui fără izolare de societate.

Conform art. 78 alin. (2) Cod penal, în cazul în care instanța de judecată constată circumstanțe atenuante la săvârșirea infracțiunii, pedeapsa complementară, prevăzută de lege pentru infracțiunea săvârșită, poate fi înlăturată. Luând în vedere circumstanțele indicate anterior, faptul că, inculpatul prestează servicii de șofer, care este unica lui sursă de întreținere a familiei și de existență, este posibilă înlăturarea pedepsei complementare la aplicarea sancțiunii cuvenite inculpatului.

Totodată, suma de 3558 lei ce constituie cheltuieli suportate pentru efectuarea expertizelor dispuse de către organul de urmărire penală, în cadrul urmăririi penale pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal, acumularea probelor care confirmă vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii comise și efectuate de către experți în temeiul însărcinărilor de serviciu, urmează a fi trecută în contul statului.

3. Procurorul în Procuratura mun. Chișinău, Olesea Rusu, a declarat apel, solicitând casarea parțială a sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul să fie condamnat la 4 ani și 6 luni închisoare, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 3 ani, cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip deschis, și cu încasarea cheltuielilor judiciare în sumă de 3558 lei.

Apelantul a invocat că inculpatul, la faza urmăririi penale nu și-a recunoscut vina și a refuzat să facă declarații, a încercat să creeze obstacole la investigarea corectă și completă a infracțiunii comise, iar fenomenul infracțiunilor legate de încălcarea regulilor de securitatea circulației de către persoana care conduce mijlocul de transport

soldate cu cauzarea din imprudență a decesului unei persoane la etapa actuală au luat amploare, astfel că aplicarea art. 90 Cod penal va genera dispreț față de pedeapsă și nu va fi eficient nici pentru corectarea infractorului și nici pentru prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni, iar, pedeapsa aplicată inculpatului sub formă de închisoare pe un termen de 4 ani și 6 luni, va restabili echitatea socială și va preveni comiterea de noi infracțiuni, atât din partea inculpatului cât și din partea altor persoane.

Reieșind din prevederile art. 61, 75 Cod penal, pedeapsa are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni din partea condamnaților, iar din considerentul că la săvârșirea infracțiunii inculpatul s-a folosit de drepturile de conducere a mijlocului de transport, inculpatului urmează să-i fie aplicată o pedeapsa penală complementară sub formă de privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 3 ani, deoarece mijlocul de transport este un izvor de pericol social sporit pentru participanții la trafic, mai ales că în prezent se comit cu frecvență sporită infracțiuni similare, ce majorează gradul prejudiciabil al acestora și rezonanța lor socială.

Totodată, potrivit art. 229 Cod procedură penală, cheltuielile judiciare sunt suportate de condamnat sau sunt trecute în contul statului, obligația ultimului de a suporta cheltuielile judiciare fiind principală și integrală, întrucât săvârșirea unei infracțiuni atrage în mod inevitabil desfășurarea urmăririi penale și a judecării cauzei, pentru a i se aplica pedeapsa infractorului, obligația de a suporta cheltuielile judiciare îi revine în principal acestuia, chiar dacă partea vătămată și partea civilă au determinat, prin cererile lor, producerea unor cheltuieli; de asemenea, obligația de a suporta cheltuielile judiciare este integrală, incluzând toate cheltuielile necesare pentru pronunțarea unei hotărâri de condamnare de către prima instanță.

3.1 A declarat apel și avocatul Andrei Stratu în numele succesorului părții vătămate, Marian Galina, solicitând încasarea de la inculpat a prejudiciului moral în mărime de 500.000 lei

Însă, ulterior apelantul a renunțat la cererea de apel indicând că, inculpatul a recuperat prejudiciul material și moral convenit, careva pretenții de ordin material sau moral față de inculpat nu au, iar succesorul părții vătămate l-a iertat de cele comise.

4. Potrivit deciziei Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău din 16 iunie 2020, a fost admis renunțul la cererea de apel a avocatului Andrei Stratu, declarată în numele succesorului părții vătămate, Marian Galina, cu încetarea procedurii de apel.

Apelul procurorului a fost admis, casată sentința în partea stabilirii pedepsei complementare și pronunțată o nouă hotărâre.

Lui Marcu Ivan, condamnat în baza art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal la 4 ani și 6 luni închisoare, cu suspendarea condiționată a executării pedepsei pe un termen de probă de 3 ani, potrivit art. 90 Cod penal, i-a fost stabilită pedeapsa complementară – privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 3 ani.

În rest, dispozițiile sentinței au fost menținute.

Instanța de apel a reținut că, legislația prevede expres dreptul apelantului de a-și retrage apelul declarat, iar instanța nu este obligată să verifice temeinicia cererii de retragere a apelului. Astfel, urmează de admis cererea cu privire la retragerea apelului

avocatului Andrei Stratu, declarat în numele succesorului părții vătămate, Marian Galina, și în baza art. 407 Cod de procedură penală de încetat procedura de apel, în legătură cu retragerea apelului.

La fel, instanța de apel a statuat că, instanța de fond just și întemeiat a stabilit categoria și termenul pedepsei penale, fiind luate în considerație dispozițiile art. 7, 61, 75 Cod penal, ce determină scopul pedepsei penale, de restabilire a echității sociale și corijare a infractorului, întru prevenirea comiterii de către acesta a altor infracțiuni, precum și de criteriile generale de individualizare a pedepsei, ținându-se cont de gravitatea faptei penale și consecințele survenite, aplicând o pedeapsă echitabilă în limitele legii.

Potrivit art. 61 alin. (1), (2) Cod penal, pedeapsa penală este o măsură de constrângere statală și un mijloc de corectare și reeducare a condamnatului ce se aplică de instanțele de judecată, în numele legii, persoanelor care au săvârșit infracțiuni, cauzând anumite lipsuri și restricții drepturilor lor; pedeapsa are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea și resocializarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnaților, cât și a altor persoane. Executarea pedepsei nu trebuie să cauzeze suferințe fizice și nici să înjosească demnitatea persoanei condamnate.

În temeiul art. 75 alin. (1) Cod penal, persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate în Partea specială a prezentului cod și în strictă conformitate cu dispozițiile Părții generale a prezentului cod. La stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Din scopul și evidența criteriilor generale de individualizare a pedepsei principale prevăzute de normele indicate, instanța de fond a stabilit pedeapsa principală echitabilă în limitele fixate de norma art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal, care prevede răspunderea sub formă de închisoare de la 3 la 7 ani, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de până la 4 ani.

Prin urmare, sunt neîntemeiate alegațiile procurorului, în partea stabilirii pedepsei sub formă de închisoare pe un termen de 4 ani și 6 luni, cu ispășirea acesteia în penitenciar de tip deschis, ori, concluzia instanței de fond precum că corijarea inculpatului este posibilă și prin aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal, inculpatului fiindu-i stabilit un termen de probă de 3 ani, a fost una corectă, motivată și întemeiată.

Prin criterii generale de individualizare a pedepsei penale se înțeleg cerințele stabilite de lege, de care este obligată să se conducă instanța de judecată la aplicarea fiecărei pedepse, pentru fiecare persoană vinovată în parte or, Legea penală acordă instanței de judecată o posibilitate largă de aplicare în practică a principiului individualizării pedepsei penale principale.

În conformitate cu principiul individualizării pedepsei penale principale prevăzut de art. 7 Cod penal, și în coroborare cu criteriile generale de individualizare a

pedepsei inserate la art. 75 alin. (1) Cod penal, instanța de fond a aplicat pedeapsa inculpatului, luând în considerare caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, motivul și scopul celor comise, persoana celui vinovat, caracterul și mărimea daunei prejudiciabile, circumstanțele ce atenuează sau agravează răspunderea, ținându-se cont de influența pedepsei aplicate asupra corectării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

La fel, s-a ținut cont de prevederile art. 16 alin. (2) Cod penal, conform cărui infracțiunea săvârșită, în funcție de caracterul și gradul prejudiciabil, se atribuie la categoria infracțiunilor grave, iar careva circumstanțe agravante și atenuante nu au fost identificate.

Însă, în același timp, este eronată concluzia primei instanțe, în partea neaplicării pedepsei complementare inculpatului - privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport.

Ori, sancțiunea art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal, în vigoare la momentul săvârșirii infracțiunii 26 mai 2017 era mai favorabilă până la operarea modificărilor prin Legea nr.138 din 19 iulie 2018, în vigoare din 14 decembrie 2018, și prevedea ca pedeapsă complementară - privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de până la 4 ani.

Prin urmare, argumentarea primei instanțe la înlăturarea pedepsei complementare și aplicarea art. 78 alin. (2) Cod penal, fiind constatate circumstanțe atenuante la săvârșirea infracțiunii, și anume că pedeapsa complementară, prevăzută de lege pentru infracțiunea săvârșită, poate fi înlăturată, prima instanță a motivat prin faptul că inculpatul prestează servicii de șofer, este unica lui sursă de întreținere a familiei și de existență, însă, instanța de apel a reținut că, aceasta nu poate fi considerată o circumstanță excepțională prin prisma normei citate deoarece nu reflectă scopul și motivele faptei, rolul vinovatului în săvârșirea infracțiunii, comportarea lui în timpul și după consumarea infracțiunii, iar alte circumstanțe care micșorează esențial gravitatea faptei și a consecințelor ei, ce ar permite instanței de judecată să nu aplice pedeapsa complementară obligatorie prevăzută de lege, nu au fost constatate.

Reieșind din cele menționate, devine necesar de a numi inculpatului sancțiunea complementară, sub formă de privare de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 3 ani.

Totodată, sunt corecte constatările instanței de fond, care conducându-se de prevederile legale, just a reținut că recuperarea cheltuielilor de judecată, în speță, nu putea fi pusă în sarcina inculpatului.

5. Procurorul în Procuratura de Circumscripție Chișinău, Radu Sâli, a declarat recurs ordinar, solicitând casarea deciziei menționate și dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel, în alt complet de judecată.

Recurentul a invocat că, dispoziția art. 90 Cod penal obligă instanța de judecată să indice expres în hotărâre motivele condamnării cu suspendare condiționată a executării pedepsei, care nici nu a fost motivată de către instanță, care s-a limitat doar la enumerarea circumstanțelor care le-a considerat atenuante.

Astfel, instanțele nu au ținut cont de gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite,

de comportamentul inculpatului în momentul comiterii infracțiunii și după consumarea ei, de personalitatea lui, pronunțând hotărâri neîntemeiate.

Concluziile instanței de fond și de apel, la capitolul individualizării pedepsei stabilite inculpatului, sunt greșite și în contradicție cu probatoriul administrat la etapa urmăririi penale și cercetării judiciare, neconforme scopului legii penale și principiului individualizării răspunderii penale și pedepsei penale.

În drept, recursul este întemeiat pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6), 10) Cod de procedură penală - instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar pe baza materialului din dosarul cauzei și motivelor invocate, Colegiul penal concluzionează că acesta urmează a fi declarat inadmisibil din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) și 10) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, inclusiv în temeiul când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, când s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

Instanța de recurs verifică doar dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

În această ordine de idei și în raport cu circumstanțele invocate în recursul ordinar al procurorului (*pct. 5. din decizie*), se atestă că împrejurările menționate în partea descriptivă a hotărârilor contestate, inclusiv cele reproduse în pct. 2., 4. din prezenta decizie, relevă în mod concludent că instanțele de fond și de apel, legal și întemeiat au constatat și apreciat circumstanțele de fapt și de drept ale cauzei în latura pedepsei aplicate inculpatului, în strictă conformitate cu prevederile normelor de procedură penală și prescripțiilor de drept material, ținând corect ținând cont de prevederile art. 7, 61, 75, 90 Cod penal, conform căror la aplicarea legii penale se ține cont de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat și de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea penală. Pedepsa are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnaților, cât și a altor persoane. Persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele și în strictă conformitate cu dispozițiile legii. La stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia. Dacă, la stabilirea pedepsei, instanța de judecată, ținând cont de circumstanțele cauzei și de persoana celui vinovat, va ajunge la concluzia că nu este rațional ca acesta să execute pedeapsa stabilită, ea poate dispune suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate

inculpatului, instanța de apel pronunțându-se argumentat asupra tuturor motivelor invocate în apelul acuzării.

Ori, instanțele just au reținut că, în rechizitoriu fiind indicat că: „*circumstanțe care agravează răspunderea învinuitului Marcu Ivan, conform art. 77 Cod penal, nu au fost stabilite*”, inculpatul a săvârșit o infracțiune gravă, dar din imprudență, nu are antecedente penale, este caracterizat pozitiv, a reparat prejudiciul solicitat de succesorul părții vătămate, aceasta l-a iertat și nu are careva pretenții față de inculpat, deci el nu prezintă pericol pentru societate, întemeiat concluzionând că corectarea și reeducarea lui este posibilă fără izolare de societate, cu suspendarea condiționată a executării pedepsei închisorii, pentru o perioadă de probațiune, conform art. 90 Cod penal.

Astfel, pedeapsa respectivă a fost motivată, individualizată și aplicată inculpatului în corespundere cu prevederile legale, corespunde principiului proporționalității și scopului de restabilire a echității sociale, corectare a inculpatului, precum și prevenirii de săvârșirea de noi infracțiuni atât din partea acestuia, cât și a altor persoane (*pct. 2., 4. din decizie*).

Pe lângă aceasta, se observă că recursul declarat, potrivit argumentelor invocate și reproduse în pct. 5. din prezenta decizie, sunt întemeiate doar pe critica modului în care instanțele au apreciat circumstanțele și probele cauzei, în latura pedepsei aplicate inculpatului.

Însă, pornind de la relevanțele art. 27, 414 alin. (1) și (2), a Codului de procedură penală, judecătorul apreciază probele în conformitate cu propria sa convingere, formată în urma cercetării tuturor probelor administrate. Instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel, și poate da o nouă apreciere probelor din dosar. Astfel, activitatea instanțelor de fond și de apel privind doar aprecierea sau reaprecierea probelor și circumstanțelor cauzei, în latura pedepsei, în alt sens decât cel pe care îl propune acuzarea este o competență și prerogativă legală a acestor instanțe, care nu constituie un temei de drept separat din numărul celor incluse în art. 427 Cod de procedură penală și, astfel, invocarea doar acestei chestiuni în recursul ordinar, la fel, este lipsită de orice temei legal.

Mai mult, motivele invocate în recursul vizat au constituit deja obiect de examinare în instanțele de fond și de apel, fiind oferite răspunsuri argumentate în acest sens (*pct. 2. – 5. din decizie*), iar o altă opinie asupra circumstanțelor pricinii care au fost puse la baza sentinței de condamnare, conform jurisprudenței CtEDO, nu poate servi temei pentru reexaminarea cauzei (*hotărârea din 16 ianuarie 2007, pct. 20, cazul Bujnița versus Moldova*).

Împrejurările enunțate denotă în mod concludent că instanțele de fond și de apel nu au comis erori de drept în raport cu motivele invocate de recurent, că hotărârile contestate conțin motive clare și legale pe care se întemeiază soluția, că instanța de apel s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, că inculpatului i s-a aplicat

pedepse individualizate conform prevederilor legale, și că recursul ordinar este vădit neîntemeiat.

Potrivit art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs decide inadmisibilitatea recursului înaintat în cazul în care se constată că acesta este vădit neîntemeiat.

Astfel, odată ce este vădit neîntemeiat, recursul de pe rol urmează a fi declarat inadmisibil.

7. În conformitate cu art. 431 alin. (1), 432 alin. (1), (2) pct. 4), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

D E C I D E :

inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de procurorul în Procuratura de Circumscripție Chișinău, Radu Sâli, împotriva deciziei Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău din 16 iunie 2020, în privința inculpatului Marcu Ivan xxxx, pe motiv că este vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, fiind pronunțată integral la 27 noiembrie 2020.

Președinte

Iurie Diaconu

Judecători

Liliana Catan

Ion Guzun